

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Голова Приймальної комісії

ректор Херсонського державного університету,

Олександр СПІВАКОВСЬКИЙ

« » 2025 р.



ПРОГРАМА

вступного випробування з **Соціології**

для здобуття ступеня вищої освіти «бакалавр»

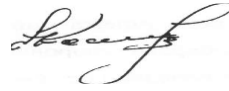
на основі повної вищої освіти

за спеціальністю С5 Соціологія

(денна, заочна форми здобуття освіти)

Затверджено на засіданні кафедри філософії, соціології та соціальної роботи
(протокол № 6а від 24 квітня 2025 року)

Голова комісії



Костючков С.К.

ЗМІСТ

с.

1 Загальні положення.....	4
2 Зміст програми.....	5
3 Перелік питань для вступного випробування в усній формі.....	6
4 Список рекомендованої літератури.....	6
5 Критерії оцінювання знань фахового вступного випробування (усно/тестування).....	7

1. Загальні положення

Програма додаткового фахового вступного випробування для абітурієнтів, які вступають на навчання для здобуття першого (бакалаврського) рівня вищої освіти на основі повної вищої освіти розроблена відповідно до ОПП Соціологія рівня вищої освіти «бакалавр» (ХДУ, 2025) напряму підготовки С5 Соціологія.

Організація та проведення додаткового фахового вступного випробування (усно за допомогою дистанційних технологій) відбувається у порядку визначеному у Положенні про приймальну комісію Херсонського державного університету.

Мета вступного випробування – відбір претендентів на навчання за рівнем вищої освіти «бакалавр».

Форма фахового вступного випробування: вступне випробування проводиться усній формі за допомогою дистанційних технологій.

Тривалість фахового вступного випробування: для усної форми за допомогою дистанційних технологій – 15 хвилин на підготовку абітурієнтом до відповіді на запитання.

Результат фахового вступного випробування оцінюється за шкалою від 100 до 200 балів.

Додаткове вступне випробування має на меті визначення рівня базової теоретичної підготовки вступника з подальшим допуском до складання фахового вступного випробування для здобуття ступеня бакалавра. У випадку, якщо абітурієнт не склав додаткове вступне випробування, він втрачає право брати участь у конкурсному відборі за цією спеціальністю (напрямом підготовки).

Під час проведення вступного випробування не допускається користування електронними приладами, підручниками, навчальними посібниками та іншими матеріалами, якщо це не передбачено рішенням Приймальної комісії. У разі використання вступником під час вступного випробування сторонніх джерел інформації (у тому числі підказки) він відсторонюється від участі у випробуваннях, про що складається акт, у якому член фахової атестаційної комісії вказує причину відсторонення та час.

Вступники, які не з'явилися на фахове вступне випробування (не вийшли в онлайн-режимі) без поважних причин у зазначений за розкладом час, до участі у подальших іспитах та конкурсі не допускаються.

2. Зміст програми

Становлення і розвиток протосоціологічного знання.

Історія соціології як наука. Соціальне знання архаїчних суспільств і Стародавнього Сходу. Виникнення і розвиток античної науки та її значення для пізнання соціальних процесів. Соціально-філософські проблеми суспільства і соціального пізнання в працях античних філософів. Соціально-економічна та політична обумовленість емпіричних досліджень в античних суспільствах.

Соціальне знання епохи Середніх віків і Відродження

Соціальне знання епохи Середньовіччя. Вплив творчості гуманістів Відродження на розвиток соціального пізнання. Становлення елементів соціологічного знання у XV–XVI ст. Соціальні утопії Т.Мора і Т.Кампанелли.

Соціальне знання епохи Нового часу

Особливості розвитку соціального знання нового часу. Соціальне знання англо-саксонського Просвітництва. Соціологічні концепції французького просвітництва. Елементи соціального знання у творчості німецьких просвітників. Розвиток емпіричних, демографічних і статистичних досліджень і методологічних проблем наукового знання XVII – поч. XIX ст.

Класичні соціологічні теорії середини XIX ст.

Виникнення і розвиток соціології. Огюст Конт і проект нової науки – соціології. Еволюціоністська соціологія Герберта Спенсера. Історична соціологія Алексіса де Токвіля. Органіцизм у соціології. Концепції соціального дарвінізму в соціології XIX ст. Ідейно-теоретичні витоки марксистської соціології. Проблема суспільного розвитку в творчості Карла Маркса. Теорія класів і класової боротьби Карла Маркса.

Соціологічна думка в Європі наприкінці XIX ст. – початку XX ст.

Емпіричні соціальні дослідження в Англії наприкінці XIX ст. – початку XX ст. Емпіричні соціальні дослідження у Франції та Німеччині XIX – початку XX ст. Психологічний напрям у соціології XIX – початку XX ст.

Класична соціологія на зламі XIX – XX ст.

Соціологічна концепція Ф.Тьоніса. Соціологічна концепція Г.Зіммеля. Соціологія Еміля Дюркгейма. Розуміюча соціологія Макса Вебера. Система соціології Вільфредо Фредеріко Парето. Соціологія Вернера Зомбарта.

Національні особливості розвитку соціології в XX ст.

Формування американської соціологічної традиції. Розвиток емпіричної соціології та масових опитувань у США. Функціоналізм Британської школи культурної антропології. Розвиток німецької соціологічної думки в період між 20-ми – 60-ми рр. XX ст. Соціологічна думка Франції 20-х – 60-х рр. XX ст.

Основні соціологічні концепції середини XX ст.

Еволюціоністсько-реформістський підхід Р. Парка та соціологія міста. Соціально-психологічна концепція Ф. Знанецького і У. Томаса. Інтегральна соціологія Пітірима Сорокіна. Інтеракціоністська соціологія. Структурно-функціональна соціологія Толкотта Парсонса

Розвиток теоретичної соціології в другій половині XX ст. – на початку XXI ст.

Функціоналізм Роберта Мертон. Теорія соціального обміну Джорджа Хоманса і Пітера Блау. Теорія конфлікту: Ральф Дарендорф, Л'юїс Козер. Феноменологічна соціологія і етнометодологія. Новітні напрями розвитку соціологічної теорії.

3. Перелік питань для вступного випробування в усній формі

1. Історія соціології як наука.
2. Соціально-філософські проблеми суспільства і соціального пізнання в працях античних філософів.
3. Соціальне знання епохи Середньовіччя.
4. Становлення елементів соціологічного знання у XV–XVI ст.
5. Соціальні утопії Т.Мора і Т.Кампанелли.
6. Соціологічні концепції французького просвітництва.
7. Елементи соціального знання у творчості німецьких просвітників.
8. Виникнення і розвиток соціології.
9. Огюст Конт і проект нової науки – соціології.
10. Еволюціоністська соціологія Герберта Спенсера.
11. Проблема суспільного розвитку в творчості Карла Маркса.
12. Психологічний напрям у соціології XIX – початку XX ст.
13. Соціологічна концепція Ф.Тьоніса.
14. Соціологічна концепція Г.Зіммеля.
15. Соціологія Еміля Дюркгейма.
16. Розуміюча соціологія Макса Вебера.
17. Система соціології Вільфредо Фредеріко Парето.
18. Розвиток німецької соціологічної думки в період між 20-ми – 60-ми рр. XX ст.
19. Соціологічна думка Франції 20-х – 60-х рр. XX ст.
20. Інтегральна соціологія Пітирима Сорокіна.
21. Інтеракціоністська соціологія.
22. Структурно-функціональна соціологія Толкотта Парсонса
23. Функціоналізм Роберта Мертона.
24. Теорія соціального обміну Джорджа Хоманса і Пітера Блау.
25. Теорія конфлікту: Ральф Дарендорф, Л'юїс Козер.
26. Феноменологічна соціологія і етнометодологія.
27. Новітні напрями розвитку соціологічної теорії.

4. Список рекомендованої літератури

Базова:

1. Соціологія: Підручник \ за ред. В.Г.Городяненка. К., 2008. 544с.
2. Соціологія: Підручник \ за ред. Н.П. Осіпової. К., 2003. 336с.
3. Соціологія: Підручник \ за ред. В.М. Пічі. К., 2004. 277с.
4. Гіденс Е. Соціологія. К., 1999. 726 с.
5. Захарченко М., Погорілий О. Історія соціології (від античності до поч. XX ст.). К., 1993. 336 с.
6. Черниш Н. Соціологія: Курс лекцій. Львів, 1996.
7. Шаповал М. Загальна соціологія: Підручник / за ред. О.Юренка. К., 1996. 368 с.
8. Щекин Г. Система социологического знания. К., 2001. 208 с.
9. Якуба О. Соціологія: Навч. посібник. Харків, 1996. 191 с.
10. Погорілий О. Соціологічна думка XX ст.. К., 1996. 224 с.

Допоміжна:

11. Білоус В. Соціологія у визначеннях, поясненнях, схемах, таблицях: Навч. посібник. К., 2002. 140 с.
12. Вебер М. Соціологія. Загальноісторичні аналізи. Політика. К., 1998.
13. Вебер М. Протестантська етика і дух капіталізму. К., 1994. 261 с.

14. Герасимчук А., Палеха Ю., Шиян О. Соціологія: Навч. посібник. К., 2002. 237 с.
15. Жоль К. Соціологія: Навч. посібник. К., 2005. 440 с.
16. Лукашевич М., Туленков М. Спеціальні та галузеві соціологічні теорії. К., 2004. 464 с.
17. Малышев А. Новая общесоциологическая теория (парадигма). Винница, 1996. 93 с.
18. Паніна Н. Технологія соціологічного дослідження. К., 1996. 232 с.
19. Піча В. Практикум з соціології. Львів, 2004. 368 с.
20. Попова И. Социология: Введение в специальность. К., 1997. 287 с.
21. Попова І. Соціологія: Пропедевтичний курс. К., 1998. 272 с.
22. Пшеничнюк О. Соціологія. К., 2005. 172 с.
23. Ручка А., Танчер В. Курс історії теоретичної соціології. К., 1995. 224 с.
24. Соціологічна думка України: Навч. посібн. / ред. Захарченко М. та ін. К., 1996. 424 с.
25. Соціологія. Посібник для студентів вищих навчальних закладів / за ред. В.Городяненка. К., 1999. 384 с.
26. Соціологія: Конспект лекцій для студентів гуманітарних вузів. К., 1992. 176 с.
27. Соціологія: Короткий енциклопедичний словник / під ред. В.Воловича. К., 1998. 736 с.
28. Соціологія: Курс лекцій / за ред. В.Пічі. Л., 2002. 312 с.
29. Соціологія: Курс лекцій / за ред. І.Старовойта. Тернопіль, 1999. 176 с.
30. Соціологія: Навч. посібник / за ред. С. Макеєва. К., 1999.
31. Соціологія: Навч. посібник / упор. П.Марчук. Тернопіль, 1998. 300 с.
32. Соціологія: Підручник / за заг. ред. В.Андрущенко, М.Горлача. Харків; К., 1998. 624 с.
33. Соціологія: Підручник для студентів вищих навчальних закладів / за ред. В.Городяненка. К., 2003. 560 с.
34. Сурмін Ю. Соціологія: Методичний посібник. Кіровоград, 1995. 55 с.
35. Шаповал М. Соціологія українського відродження. К., 1994.

Довідкова

- 1.Джонсон А. Тлумачний словник з соціології. Львів, 2003. 387 с.
- 2.Соціологія: терміни, поняття, персоналії: Навчальний словник- довідник / уклад. В.Піча, Ю.Піча, Н.Хома та ін. К., Львів, 2002. 480 с.
- 3.Соціологія: короткий енциклопедичний словник / Під ред. В.І. Воловина. К., 1998.

5. Критерії оцінювання з вступного випробування з Соціології

Усна форма.

Вступнику під час вступного випробування (усна форма) задають щонайменше два питання з переліку питань фахової співбесіди. Якщо члени комісії оцінюють рівень відповіді як незадовільний або низький, то вступнику додатково ставляться запитання, поки не буде встановлений рівень знань абітурієнта.

Повна і правильна відповідь на питання, представлені у програмі, оцінюється від **180 до 200** балів в залежності від творчого нестандартного підходу та обґрунтування відповідей на запитання членів комісії.

180-200 балів абітурієнт отримує, виявивши такі знання та вміння:

- повне, логічне та послідовне розкриття змісту матеріалу, поставленого питання;
- вільне володіння спеціальною термінологією;
- досконале застосування одержаних знань, умінь та навичок з різних дисциплін для правильного вирішення всіх поставлених запитань.

Правильна, але неповна відповідь оцінюється від **141 до 179 балів** залежно від ступеню представлення матеріалу.

141-179 балів абітурієнт отримує, виявивши такі знання та вміння:

- послідовне розкриття змісту матеріалу, поставленого питання;
- вільне володіння спеціальною термінологією, можливі деякі неточності;
- в основному правильне застосування одержаних знань, умінь та навичок з різних дисциплін для вирішення більшості поставлених питань.

Якщо абітурієнт знає основні поняття, особливості, класифікації, структури та виконує завдання за відомими алгоритмами в стандартних ситуаціях, але при цьому допускає помилки у відповіді на питання, його відповідь оцінюється від **100 до 140 балів**.

100 – 140 бали абітурієнт отримує, виявивши такі знання та вміння:

- зміст питань викладено частково, не завжди послідовно;
- у відповідях є помилки у використанні окремих понять;
- при відповіді на поставлене запитання абітурієнт не розуміє шляхів практичного використання одержаних знань.

Менше 99 балів оцінюється відповідь, в якій абітурієнт допускає помилки у відповіді, неточності у формулюванні визначень основних понять, не знає структури явища та не може виконати завдання за відомими алгоритмами в стандартних ситуаціях.

1 – 99 балів абітурієнт отримує, виявивши такі знання та вміння:

- відповідь не відповідає змісту питання або допущені грубі помилки;
- відповідь ненауковою мовою, відсутнє володіння спеціальною термінологією;
- абітурієнт не розуміє змісту поставленого питання.

У разі використання заборонених джерел абітурієнт на вимогу члена комісії залишає аудиторію та одержує загальну **нульову оцінку**.

У разі використання заборонених джерел абітурієнт на вимогу члена комісії залишає аудиторію з висновком *«не рекомендований до зарахування за результатами фахового вступного випробування в усній формі»*.